

**VILNIAUS UNIVERSITETO
MEDICINOS FAKULTETO
SVEIKATOS MOKSLŲ INSTITUTO
SLAUGOS KATEDRA**

SKAIDRIŲ KŪRIMO/RENGIMO
Metodinės rekomendacijos

Vilnius

2021

TURINYS

1. SKAIDRIŲ RENGIMAS.....	2
---------------------------	---

PRISTATYMO STRUKTŪRA

Pateiktis (skaidrių rinkinio, pristatymo) paskirtis yra iliustruoti žodinį pranešimą lakoniška tekstine ir vaizdine informacija.

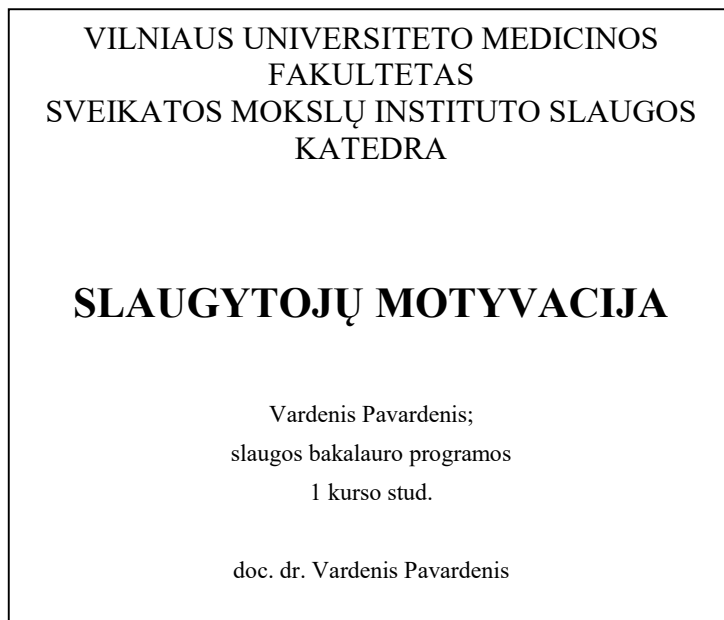
Parengti pranešimą, pristatyti pasirinktos temos medžiagą skaidrėse nėra taip paprasta. Demonstruojamos skaidrės turi būti patrauklios, įdomios. Atsižvelgiant į tai, yra formuluojami kriterijai, kaip turi atrodyti geras pristatymas ir *gera konkreti skaidrė*.

Pirma pristatymo skaidrė yra antraštinė, kurioje turi būti nurodyta:

1. mokymo įstaiga, pvz., VILNIAUS UNIVERSITETO MEDICINOS FAKULTETAS
SVEIKATOS MOKSLŲ INSTITUTO SLAUGOS KATEDRA
2. pranešimo pavadinimas, pvz., SLAUGYTOJŲ MOTYVACIJA;
3. pranešėjo vardas, pavardė, studijų programa, kursas grupė, pvz., Vardenis Pavardenis; slaugos bakalauro programos 1 kurso stud.
4. dėstytojo pareigos, mokslinis laipsnis, vardas, pavardė, pvz., doc. dr. Vardenis Pavardenis
5. data (1 pav.)

Galimi VU skaidrių šablonai:

<https://www.vu.lt/apiemus/universiteto-stiliaus-knyga>

1 pav. Pirmos skaidrės pavyzdys

Pageidautina sudaryti pristatymo turinį. Pristatyme turi būti šios dalys:

- temos aktualumas / įvadas, kuriame nurodama ir darbo tikslas;

- nagrinėjamos temos ir jos dalių pristatymas;
- išvados.
- naudotos literatūros sąrašas.

TEKSTAS SKAIDRĖSE

Tekstas turi būti parašytas taisyklinga lietuvių kalba, be klaidų. Pranešimo pateikimo turinys turi atskleisti pasirinktą temą (tikslą), suprantamas ne tik pranešėjui, bet ir klausytojams.

Pateikiant informaciją skaidrėse, svarbu yra geras matomumas. Informacijos demonstravimui reikia parinkti tinkamą šriftą. Reikia įsidėmėti tai, kad parinkus įmantrų, dekoratyvinį šriftą galime nesutelkti dėmesio į informacijos perteikimą.

- Viena skaidrė turi perteikti vieną pagrindinę mintį ar idėją;
- Šrifto stilių, turi būti toks, kad auditorija galėtų skaityti per atstumą; reikia vengti smulkaus šrifto;
- Tekstas skaidrėse turi būti ne mažesnis nei 24 pt. Pavadinimams naudoti didesnius šriftus (30-32 pt);
- Teksto lakoniškumas ir vaizdus išdėstymas yra vienas svarbiausių dalykų pateiktyje.
- Reikia vengti tekstą spausdinti didžiosiomis raidėmis, nes jų skaitymas 30 proc. lėtesnis nei mažųjų.
- Vienoje skaidrėje rekomenduojama naudoti ne daugiau kaip 2 skirtingus šriftus.
- Tekstas skaidrėse turi būti formuluojamas trumpai ir aiškiai. Klausytojas nemėgsta skaityti ilgo teksto.
- Tekstas turi būti aiškios hierarchinės struktūros – struktūrizuotas.
- Reikia vengti ištisinių, nestruktūrizuotų tekstų skaidrėse.
- Skatintina naudoti suženklintus sąrašus – išvardijimus, kurie atskleistų pagrindinį teiginį papildančius komponentus.
- Vartotinos santrumpos; pranešimo pradžioje vertėtų jas paaiškinti.
- Norint pabrėžti tam tikro žodžio (teksto) svarbą, jis **pastorinamas**, *pakreipiamas*, arba išskiriamas kita spalva.

ILIUSTRACIJŲ PANAUDOJIMAS

Žmogus sukaupęs dėmesį gali būti tik gana trumpą laiką, todėl negalima perkrauti pateikties ar atskirų skaidrių informacija, šriftais, neinformatyviais paveikslėliais. Mintims perteikti gali būti naudojamos iliustracijos (grafikai, schemas, paveikslai, diagramos, piešiniai) – tai labiau sudomina klausytojus. Tačiau nesistenkite priblokšti auditorijos įtraukdami į skaidrę per daug grafikos elementų.

- Geriausia, kai vienoje skaidrėje yra viena iliustracija.

- Nereikia naudoti smulkių grafinių detalių, jei jos nėra būtinos.
- Kiekviena spalva turi ką nors reikšti. Nereikia naudoti daug skirtingų spalvų.
- Nereikia piktnaudžiauti figūrų šešėliais.
- Patartina nepateikti nesvarbios informacijos grafiniu pavidalu.
- Naudojami grafikai, diagramos turi būti labai aiškūs.
- Kiekvieno grafike pavaizduoto rezultato reikšmė turi būti aiški.
- Diagramų ir grafikų žymos turi būti suprantamos. Naudotina tik tiek teksto, kad etikečių elementai diagramoje arba grafike būtų suprantami.
- Informacijai iliustruoti galima naudoti foto nuotraukas, kurios stipriau veikia jausmus nei piešinys.
- Naudojant lenteles, svarbu neperkrauti duomenimis. Iš tiesų lentelės duomenys gali daugiau perteikti informacijos, nei tekstas). Braižant lenteles nenaudojamos storos linijos, jos užtemdo lentelę.
- Skaidrių fonas turėtų būti vos pastebimas ir vienodas. Pasirinkite patrauklų, nuoseklų šabloną arba temą, kuri per daug netrauktų akies, kad fonas arba dizainas neatitrauktų dėmesio nuo pranešimo.
- Fono ir teksto spalvos turėtų būti kontrastiškos.
- Sudėtingas pateikties (skaidrės) fonas gali atitraukti dėmesį nuo skaidrės turinio.
- Atsargiai naudoti animacijos efektus. Nenaudoti dekoratyvių animacijos efektų, jei tai nėra būtina. Neretai jie blaško klausytojų dėmesį ir pateikiama informacija suvokiama blogiau.
- Vienas kitas linksmas paveikslukas (bet ne per daug!) pateiktyje pagyvina, pakelia nuotaiką.

Skaidrėse turi derintis pranešimo tema, piešinys, fonas, tekstas, šešėlis, kontrastas. Pagrindinė klaida – perdėtas piešinių gausumas, spalvų „mišrainė“, kontrasto nebuvimas ir blogas teksto matomumas.

PATEIKTIES DEMONSTRAVIMAS

Rengdamas atlikto darbo pristatymą, pranešėjas turi apgalvoti visas sudedamąsias pranešimo dalis. Dažniausiai rekomenduojamos šios pranešimo, pristatymo dalys:

- pranešimo/pristatymo įvadas;
- dėstymas (pagrindiniai teiginiai, pastebėjimai, atlikto darbo eiga ir pan.);
- apibendrinanti pabaiga (temos, atlikto darbo išvados, rekomendacijos, pasiūlymai ir pan.).

Pradedant pranešimą reikia nepamiršti pasisveikinti ir motyvuotai paaiškinti pranešimo tikslą. Įžanga turi būti trumpa. Pranešimo metu negalima visko skaityti iš skaidrių, klausytojai taip pat moka skaityti. Pranešėjas turi pateikti daugiau informacijos negu pateikta skaidrėse. Pateikiant paveikslus, lenteles, grafikus ar diagramas reikia trumpai pristatyti, kas juose vaizduojama, kokie duomenys pateikiami, kokie svarbiausi rodikliai, rezultatai matyti. Humoristiniai intarpai, retoriniai klausimai pagyvina pranešimą, atkreipia klausytojų dėmesį. Rekomenduojama pristatant pateiktį keisti teksto intonaciją, kalbėti gyvai, šypsotis.

Išvados pateikiamos trumpais, glaustais sakiniais.

LITERATŪROS SĄRAŠAS

Literatūros sąrašas turi būti parengtas taip, kaip yra įprasta šiuo metu Lietuvoje daugelyje mokslo sričių: pirmiausia rašoma autoriaus pavardė, po to jo vardo (vardų) pirmoji raidė; jei autorių yra keli, po kiekvieno autoriaus rašomas kablelis; jei šaltinis anglų k., tai tarp vardų taškas nededamas. Toliau rašomas straipsnio pavadinimas, po jo dedamas taškas, po žurnalo ar knygos pavadinimo lietuvių k. rašomas kablelis, anglų k. – nieko. Jei nurodoma leidykla, leidinio vieta ar leidėjas, toliau rašoma leidimo metai, tomas (numeris), puslapiai. Po metų dedamas kabliataškis, o po tomo (numerio) – dvitaškis.

Pvz.:

15. Bernstein JM. Role of allergy in eustachian tube blockage and otitis media with effusion: a review. *Otolaryngology – Head & Neck Surgery* 1996;114(4):562-568.

16. Mogi G, Chaen T, Tomonaga K. Influence of nasal allergic reactions on the clearance of middle ear effusion. *Arch Otolaryngol. Head Neck Surg* 1990;116:331-334.

1. Šatkauskas B. Bronchoskopija: dabartis ir ateitis. *Medicina*, 1997;33(6):3-10.

2. Danila E., Šatkauskas B., Petrauskas A. Bronchoalveolinis lavažas – informatyvus plaučių ligų diagnostikos metodas. *Medicina*, 1997; 33(6):44-47.

3. Klech H, Pohl W. Technical recommendations and guidelines for bronchoalveolar lavage (BAL). *Eur Respir J* 1989;2:561-585.

4. Klech H, Hutter C, Costabel U. Clinical guidelines and indications for bronchoalveolar lavage (BAL). *Eur Respir J* 1992;2(8):1-130.

5. Jacobs DS, DeMott WR, Grady HJ, Horvat RT, Huestis DW, Kasten BL. *Laboratory test handbook*, 4th edition. Lexi-Comp INC, Hudson (Cleveland). 1996...

9. Kimura K, Stoopen M, Reeder MM, Moncada R. Amebiasis: Modern diagnostic imaging with pathological and clinical correlation. *Semin Roentgenol* 1997;32(4):250-275.

10. Ralls PW. Focal inflammatory disease of the liver. *Radiol Clin. N. Amer* 1998;36(2):377-389. 11. Mergo PJ, Ros PR. Benign lesions of the liver. *Radiol Clin. N. Amer* 1998;36(2):319-331.

12. Valantinas J., Buivydienė A., Bernotienė E., Denapienė G. Daugiakamerinė cistinė alveolinio echinokoko (*Echinococcus alveolaris*) sukelta kepenų infiltracija. *Medicinos teorija ir praktika*, 1998; 2:81-83.

Tekste pavartotos literatūros šaltinis rašomas to paties dydžio raidėmis, paprastuose skliausteliuose nurodant eilės numerį. Kai nurodomas interneto šaltinis, jo adresas Word'o dokumente turi būti aktyvus ir patikrintas, skliausteliuose įrašant interneto peržiūros datą.

Literatūros sąrašė straipsnių pavadinimai anglų k. rašomi mažosiomis raidėmis (išskyrus įstaigas, organizacijas, terminų santrumpas ir kt.).

Pavyzdys:

1. Misevičienė I, Milašauskienė M. Pacientų pasitenkinimas ligoninės medicinos personalo darbu. *Medicina*. 2002; 38 (5): 559-564.
2. Tang HJ, Lin HL, Lin YH, Leung PO, Chuang YC, Lai CC. The impact of central line insertion bundle on central line-associated bloodstream infection. *BMC infectious diseases* 2014;14:356.
3. Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministerijos 2016 m. lapkričio 17d. galutinė ataskaita. 2007–2013 m. Europos Sąjungos struktūrinės paramos poveikio sveikatos apsaugos sektoriui vertinimas. Vilnius, 2016.
4. World Health Organisation. Primary health care: report of the International Conference on Primary Health Care [interaktyvus]. Geneva: 1978. Prieiga per internetą: https://www.unicef.org/about/history/files/Alma_Atata_conference_1978_report.pdf.
5. Ruževičius J. Kokybės vadybos metodai ir modeliai. Vilnius: Vilniaus universitetas, 2007.